YÜZBAŞININ KIZI

ROMAN

Aleksandr Sergeyeviç Puşkin

DÜNYA tilki Kitap KLASİKLERİ

Aleksandr S. Puşkin /// YÜZBAŞININ KIZI

tilki
Kitap

dünya klasikleri

roman

yüzbaşının kızı
aleksandr sergeyeviç puşkin

ISBN 978-605-5045-23-4
1.Basım, İstanbul, Temmuz 2014, 1000Adet
Genel Seri:41 Dünya Klasikleri:2

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
www.tilkimagaza.com
tilkikitap@gmail.com

Genel Yayın Yönetmeni: Emrah Çelik
Rusça'dan Çeviren: İzzet Hüseyinov
Editör: Benjamin AE
Kapak Tasarımı: Ajans Tilki
Mizanpaj: Kule Mizanpaj
Engin Matbaacılık/Topkapı

yüzbaşının kızı

aleksandr sergeyeviç
puşkin

1

Bir muhafız birliği çavuşu...

- Yarın bir muhafız birliğinde, bir yüzbaşı olabilirdi.

- Ne gerek var, bırak orduda çalışsın.

- Çok doğru! Bırak sürünsün...

...

- Peki, babası kim onun?

Babam Andrey Petroviç Grinyov, gençliğinde Kont Münnich'in emrinde çalışmış bin yedi yüz küsür yılında kıdemli binbaşılıktan emekli olmuş. O günden bu yana, kendisine ait Simbirsk köyünde yaşıyordu. Annem Avdotya Vasilyevna da, oralıdır, yoksul fakat soylu bir ailenin kızıdır. Babamla Simbirsk'te evlenmişler. Biz esasında dokuz kardeşmişiz. Fakat kardeşlerimin hepsi de daha bebekken ölmüşler.

Ben daha annemin karnındayken, aile dostlarımızdan muhafız birliği binbaşısı B…'nin yardımıyla Semenovski alayına çavuş yazılmışım. Eğer umutlar boşa çıkıp, annem kız doğuracak olsaymış, babam dünyaya gelmeyen çavuşun ölümünü gerekli yere bildirecek, olay da böylece kapanacakmış. Okulları bitirinceye kadar izinli

sayılıyordum. O zamanki okul işi şimdikinden çok başkaydı.

Beş yaşıma bastıktan sonra seyis Savelyiç'e teslim ettiler beni. Kendisi kurnazlığından ötürü lalalığıma atanmıştı. Onun gözetimi altında yetişerek on iki yaşıma vardığımda Rus dilini iyice öğrenmiş, bir tazı yavrusunu hatasız anlatabilecek duruma gelmiştim.

Bu sırada babam, benim için Monsieur Beaupre adında bir Fransız tuttu. Kendisi çiftliğin yıllık şarap ve zeytinyağı ihtiyacıyla birlikte Moskova'dan ısmarlanmıştı. Fransız'ın gelişi bizim lala Savelyiç'in canını çok sıktı. Kendi kendine "Çocuğun ne eksiği var?" diye söylenip duruyordu; "Çok şükür yıkanması, taranması, beslenmesi yerinde. Kendi adamın yokmuş gibi sen git elin mösyösünü kirala! Boşu boşuna para ver!.."

Beaupre'nin esas işi berberlikmiş. Sonra bir süre Prusya'da askerlik yapmış. Sonra da ne olduğunu pek bilmeden kalkıp Prusya'ya gelmiş. İyi bir adamdı. Fakat çok uçarı, çok serseriydi. En zayıf yanı da kadınlara olan tutkusuydu. Bu yüzden sık sık dayak yer, sonra günlerce oflayıp puflardı. Ayrıca, kendi deyimiyle, şişe düşmanı bir adam değildi. Yani, içkiye pek düşkündü. Fakat bizim evde şarap sadece yemekten sonra, o da küçük bir kadehle verildiğinden ve zavallı öğretmen her defasında yok sayıldığından, bizim mösyö Rus likörüne alıştı. Sonra da mide için çok daha yararlı olduğunu iddia ederek, onu kendi memleketinin şaraplarına tercih etmeye başladı.

Hemen dost olmuştuk Fransız öğretmenle. Anlaşmamıza göre bana Fransızca, Almanca ve bütün bilimleri öğretmek zorundaydı, fakat o bunun yerine benden ayak üzeri çat pat Rusça öğrenmenin peşine düşmüştü. Daha sonra da herkes kendi işiyle uğraşmaya başladı artık. Çok iyi ahbap olmuştuk. Benim için ondan daha iyi bir öğretmen bulunamazdı. Fakat talih az sonra ayıracakmış bizi. Anlatayım bu iş nasıl oldu.

Şişman ve çirkin bir kız olan çamaşırcı Palaşka ile tek gözlü çoban

kız Akulka, bir gün anlaşmışlar, annemin ayaklarına kapanıp işledikleri büyük günahı itiraf etmişler. Ağlayarak, gençliklerinden istifade ederek aklıllarını çelen Mösyö'den şikayetçi olmuşlar. Bu gibi konularda müsamahası olmayan annem durumu hemencecik babama yetiştirmiş. Babam, cezalandırırken ince düşünen insanlardan değildi. Hemen yanına çağırtmış düzenbaz Fransız'ı. Mösyö'nün küçük beyle ders işlemekte olduğunu bildirmişler. Babam da bunun üzerine kalkıp odama gelmiş.

Bu sırada Mösyö yatağa uzanmış, mışıl mışıl uyuyordu. Moskova'dan benim için bir harita getirildiğini söylemiş miydim? Hiçbir işe yaramadan duvarda asılı duran bu harita, kağıdının genişliği ve parlaklığıyla çoktandır aklımı çeliyordu. Ondan uçurtma yapmayı aklıma koymuştum bir kere ve Mösyö'nün de uykuda olmasını fırsat bilip işe giriştim.

Ben tam Ümit Burnu'na ağaç kabuklarından bir kuyruk takarken babam içeri giriverdi. Yaptığım bu sıradışı coğrafya dersini görünce kulağımı çekti; sonra Mösyö'ye doğru koştu ve zavallı adamı sarsa sarsa, söverek uyandırdı.

Neye uğradığını şaşıran Mösyö kalkmak için uğraşıyor, fakat körkütük sarhoş olduğu için bir türlü kalkamıyordu. Babam, neye uğradığını bile anlayamayan zavallı adamı boğazından tuttuğu gibi kaldırıp, yaka paça dışarı attı. Aynı gün de çiflikten kovdu. Bu olayı öğrenen lalam Savelyiç'in sevinçten ağzı kulaklarına varmıştı ve böylece öğrenim hayatım son bulmuş oldu.

Kuşları kovalayarak, çiftlik çalışanlarının çocuklarıyla birdirbir oynayarak birkaç yıl daha geçirdim. Ve on altı yaşımı doldurduğum yıl hayatım temelinden değişti.

Bir sonbahar günü annem salonda reçel kaynatıyor; ben de onun yanında oturmuş, dilimle dudaklarımı yalayarak kaynayan kazanı seyrediyordum. Babam pencere önünde, her yıl hiç kaçırmadan

aldığı saray yıllığını[1] okuyordu. Bu kitaba karşı azalmayan bir ilgisi vardı. Her okuyuşunda bizi hayrete düşürecek kadar heyecanlanır, neredeyse kendinden geçerdi. Babamın huyunu suyunu ezbere bilen zavallı annem, kitabı her zaman gözden uzak bir yere kaldırır, böylece saray yıllığı kimi kez aylarca aklına gelmezdi babamın. Fakat bir kere de denk geldi mi kitaba, saatlerce elinden bırakmazdı artık.

Babam arada bir omuzlarını silkerek, kendi kendine: "Tümgeneral!.. Benim bölüğüme kavuştu!.. İki nişan sahibi!.. Acaba onunla çoktandır..." diye bir şeyler mırıldanarak kitabı okuyordu. Sonra divana fırlattı onu, düşünmeye başladı. Babam böyle düşünmeye başladı mı beni bir korku alırdı hep. Nitekim bir süre sonra, aniden anneme döndü:

- Avdotya Vasilyevna, dedi, Petruşa kaç yaşında şimdi?

Annem:

- İşte, on yedisine bastı ya yeni, dedi. Hani Nastasya Garasimovna halanın gözünün biri kapandığı yıl doğduydu ya…

Babam:

- Anlaşıldı, diye kesti. Görev zamanı geldi demek ki. Kız peşinde koşturduğu, güvercinliklere tırmandığı yeter artık. Oğlundan ayrılmak düşüncesi anneme o kadar ağır geldi ki, elindeki kaşığı tencerenin içine düşürüverdi.

Yanakları gözünden süzülen yaşlarla ıslandı. Oysa benim duyduğum heyecanı sözlerle anlatamam. Orduya katılmak düşüncesi kafamda özgürlük ve Petersburg'un parlak hayatı ile birleşiyordu. Kendimi bir muhafız birliğinde subay olarak hayal ediyordum. Bana göre, bir insanın elde edebileceği en yüksek onur buydu.

Babam aklına düşeni değiştirmekten de, ertelemekten de hoşlanmazdı. Yola çıkacağım günü kararlaştırdı ve bir gün öncesinde,

emrine gireceğim komutana mektup yazmak için kağıt kalem istedi benden.

Annem:

- Prens B…'ye benden de selam yazmayı unutma Andrey Petroviç, dedi. Petruşa'yı kollar, gözetir umarım.

Babam kaşlarını çatarak:

- Ne saçmalıyorsun sen! diye karşılık verdi. Prens B…'ye mektup yazan kim?

- Petruşa'nın komutanına mektup yazmıyor musun sen?

- Eeee, ne olmuş?

- İyi ya, Petruşa'nın komutanı Prens B… olmayacak mı? Onu, Semyonovsk alayına yazdırmamış mıydık?

- Yazdırmışsak ne olmuş? Petruşa, Petersburg'a gitmiyor. Orada boş yere para harcamaktan, hovardalıktan başka ne öğrenecek? Bırak orduda çalışsın, bi burnu sürtsün, barut koklasın da, serseri değil adam olsun. Muhafız birliğine yazdırmışız da bilmem neymiş! Nüfus kağıdı nerede bu çocuğun? Al getir hemen.

Annem nüfus kağıdımı, vaftiz gömleğimi sakladığı kutudan çıkardı, getirdi, titreyen elleriyle uzattı babama. Babam dikkatlice okudu nüfus cüzdanında yazanları, sonra masada üzerine koydu, mektubu yazmaya koyuldu.

Merak, içimi kemirmemeye başlamıştı. Petersburg'a değilse nereye gönderiyordu ki babam beni. Gözlerimi babamın ağır ağır yazan kaleminden ayıramıyordum. Sonunda mektubu bitirdi, nüfus kağıdımla birlikte bir zarfa koydu, mühürledi, gözlüklerini çıkardı ve bana seslendi.

- İşte eski ahbabım, Andrey Karloviç'e yazdığım mektup burada, dedi. Orenburg'a[2] onun emrinde görev yapmaya gidiyorsun.

Yaşadığım hayalkırıklığından yere yığılıp öylece kalacaktım. Bütün umutlarım bir anda yerle bir olmuştu. Ben zihnimde Petersburg'daki hayatımı canlandırırken, kuş uçmaz kervan geçmez toprakların çilesi beni bekliyormuş. Az önce, içimi coşkuyla dolduran orduda görev alma düşüncesi şimdi ağır bir yük gibi omuzlarıma binmişti. Fakat elimden hiçbir şey gelemezdi. Ertesi gün evin merdivenlerinin önündeki arabaya bavulum, çay takımlarımın bulunduğu sandık, sıcak ev hayatımın son hatırası olan böreklerle dolu çıkınlar yerleştirildi. Annem ve babam beni uğurlamak için kapıya kadar çıktılar.

Babam:

- Bahtın açık olsun Petruşa, dedi. Ettiğin yemine sadık kal, doğrulukla çalış. Komutanlarına itaat et. Takdir peşinde koşup kendini çok fazla harcama, ama çalışmaktan da asla geri durma. Ve büyüklerimizin şu sözünü aklından hiç çıkarma:

"Elbiseni yeniyken, şerefini gençken koru."

Annem ağlayarak kendime iyi bakmamı nasihat etti. Lalam Savelyiç'e de çocuğuna göz kulak olmasını sıkı sıkı tembihledi. Sırtıma tavşan kürkünden bir mont, onun üstüne de tilki derisinden bir yelek giydirdiler. Savelyiç'le birlikte arabaya oturduk, arkamızda gözyaşlarını bırakarak yola koyulduk.

Aynı gece Simbirsk'e vardık. Gerekli öteberiyi satın almak için burada bir gün kalmak zorundaydık. Bir hana girdik. İhtiyaçları satın almak için Savelyiç'i görevlendirmiştim. Savelyiç, sabahleyin dükkanları dolaşmaya çıktı. Pencereden gözüken küçük izbe sokağa bakmaktan bıkıp usandığımdan hanın içinde gezinmeye başladım. Bilardo salonuna girdiğimde otuz beş yaşlarında, uzun boylu, kara

kaytan bıyıklı bir adam gördüm. Sırtında bir sabahlık, elinde bir bilardo ıstakası vardı. Dişlerinin arasına bir ağızlık sıkıştırmıştı. Oyun arkadaşı olan markacı, kazandığında bir kadeh votka içiyor, kaybedince bilardo masasının altında dört ayak olup sürünüyordu. Onları seyretmeye koyuldum. Oyun uzadıkça markacı daha sık görünmeye başladı. Öyle ki sonunda bilardo masasının altından çıkmaz oldu. Kaytan bıyıklı adam, okkalı birkaç küfür salladı ona, sonra bana dönerek birlikte bir maç yapmamızı önerdi. Bilardo oynamayı bilmediğim için adamın teklifini reddettim.

Oynamayı bilmediğimi söyleyince çok şaşırdı. Alaycı gözlerle acıyarak baktı bana. Ama yine de laflamaya başladık. Adı İvan İvanoviç Zurin'miş. Bir muhafız birliğinde komutanmış. İşlerini haletmek için Simbirsk askerlik şubesine geldiğinden, bu handa konaklıyormuş.

Yakında benim de kendi gibi subay olacağımı öğrenen Zurin, bir asker olarak, Tanrı ne verdiyse birlikte yemeğe davet etti beni. Sevinerek kabul ettim. Masaya oturduk. Yeni arkadaşım çok içiyor, artık bu ordunun geleneklerine alışmam gerektiğini söyleyerek benim kadehimi de ha bire dolduruyordu. Anlattığı askerlik fıkralarına karnım ağrıyana kadar gülüyordum. Masadan kalktığımızda artık tam anlamıyla dost olmuştuk. Yeni dostum Zurin, beni bilardo öğrenmeye çağırdı.

"Biz subaylar bu oyunu mutlaka öğrenmeliyiz?" diyordu. "Diyelim sefer sırasında bir ilçeye uğradın. Haydi bakalım nasıl zaman geçireceksin? Her zaman da Yahudi dövülmez ki! İster istemez bir hana gidip bilardo oynamaya başlarsın. Eee, bunun için de oynamayı bilmen gerekir!"

Aklım yatmıştı bu işe. Büyük bir istekle bilardo ıstakasını kavradım. Zurin beni yüksek sesle yüreklendiriyor, az zamanda öğrendiklerime şaşıp kalıyordu. Birkaç dersten sonra, hani kazanmak için değil, ama hiç değilse de boşu boşuna oynamamak için, parasına, sayısı

bir kuruşuna oynamamızı teklif etti. Dünyada parasız oyun oynamaktan daha berbat bir alışkanlık olamayacağını söylüyordu. Ben de kabul ettim. Zurin kendine punç istedi, bana da "Bunu en az bir kere mutlaka dene" dedi. "Orduda çalışıyorsan mutlaka punç içmen gerekir, punçsuz askerlik mi çekilir?" Bu tasiyesine de hemen uydum. Bu arada oyunumuz sürüp gidiyor, içkiyi yudumladıkça da cesaretim artıyordu.

Toplar, ikide bir yan banttan dışarı fırlıyor, ben öfkeleniyor, hesap tutan markacıya çatıyor, gitgide büyütüyordum oyunu. Kısaca, başıboş bırakılan serseri bir çocuk nasıl davranırsa, öyle davranıyordum. Bu arada zamanın nasıl geçtiğini fark edemedim bile. Zurin bir ara saate baktı, bilardo topunu bıraktı. Yüz ruble kaybettiğimi söyledi bana. Bir anda şaşkına döndüm. Param Savelyiç'teydi çünkü. Özür dileyip durumu anlatmaya çalışıyordum ki, Zurin:

- Rica ederim, diye sözümü kesti. Rahat olun! Ne zaman verirseniz olur. Haydi, Arinuşka'ya gidiyoruz şimdi.

Siz olsanız ne yapardınız? Güne nasıl bir serserilikle başladıysam, öyle bitirdim. Akşam yemeğini Arinuşka'da yedik. Zurin, ha bire bana kadeh kadeh içki dolduruyor, askerliğe alışmam gerektiğini söyleyip duruyordu. Masadan kalktığımızda, zoraki ayakta durabiliyordum. Hana döndüğümüzde gecenin yarısıydı. Savelyiç hanın basamaklarında karşıladı bizi. Ordudaki görevimi daha ilk günden ciddiyetle benimseyişimi yani sarhoşluğumu farkedince ağlamaklı bir sesle:

- Efendiciğim, sana ne oldu böyle? dedi. Nerede bu hallere düştün? Ah, Tanrım! Günahımız neydi?

Ben söyleyecek söz bulamayıp:

- Sus, bunak! diye bağırdım. Sarhoş musun, nesin? Git yat, ama daha önce beni yatağa götür!

Ertesi gün uyandığımda başım zonkluyor, bir gün önceki olayları sisler içinde anımsıyordum. Bir fincan çayla içeri giren Savelyiç beni düşüncelerimden ayırdı, başını sallayarak:

- Yaramazlığa pek erken başladın Pyotr Andreyiç, dedi. Kime çektin acaba? Ne deden ayyaştı, ne baban, annene zaten söyleyecek sözüm yok, doğduğundan beri kvastan başka içki koymadı ağzına. Peki, kimin işi bu? O, Mösyö denilen alçak! İkide bir Antıpyevna'ya koşar: "Madam, je vu pri, vodka." deyip dururdu. Al işte sana "je vu pri!" Tövbe tövbe, iyi şey öğretti pislik herif. Kendi adamın yokmuş gibi, sen git elin adamını lala diye tut, böyle olur işte!

Utanmıştım. Öte yana döndüm:

- Çık dışarı Savelyiç, çay istemiyorum, dedim.

Fakat bir kere söylenmeye başladı mı Savelyiç'i susturmak kolay iş değildi.

- Haylazlığın sonunu görüyorsun işte Pyotr Andreyiç. Kafan kazan gibi olmuş, canın bir şey yemek istemiyor. Bir bardak turşu suyu içmek, ya da bir kadeh likörle hafif çakırkeyif olmak varken niye böyle içerler anlamıyorum. Öyle değil mi?

Bu sırada bir çocuk girdi içeri. Bana bir not uzattı. Zurin'den geliyordu. Açtım ve şu satırları okudum: "Azizim Andreyeviç, dün yitirdiğin yüz rubleyi sana bu pusulayı getiren çocukla göndermeni rica ederim. Paraya çok ihtiyacım var. Her zaman hizmetinde İvan Zurin."

Yapacak bir şey yoktu. Umursamaz bir tavır takındım; hem kasadarım, hem çamaşırcım, hem de idarecim olan Savelyiç'e dönerek, çocuğa yüz ruble vermesini söyledim.

Savelyiç şaşkınlıktan küçük dilini yutacaktı neredeyse. Kekeleyerek:

- Ne! Nasıl? Niçin? diye sordu.

Elden geldiğince soğukkanlı olmaya çalışarak:

- Ona borcum var, dedim.

Savelyiç gitgide daha çok şaşırıyordu.

- Borcun var ha, diye bağırdı. Fakat efendiciğim, ne zaman borçlandın ona? Bu nasıl iş? Efendim, sen bilirsin, ama ben para vermeyeceğim.

Bu dakikada bu inatçı ihtiyarın hakkından gelmezsem bir daha onun vesayetinden kurtulamayacağımı düşündüm ve yüzüne tepeden bir bakış fırlatarak:

- Ben efendiyim, sen de benim hizmetçimsin, dedim. Paralar benimdir. Onları oyunda yitirdim, çünkü canım öyle istedi. Akıl vereceğine sana söylediğimi yap ve yüz rubleyi ver.

Neye uğradığını şaşıran Savelyiç ellerini çarptı, öylece kalakaldı. Ben sert bir sesle:

- Ne duruyorsun, diye bağırdım.

İhtiyar ağlamaya başladı. Titrek bir sesle:

- İki gözüm Pyotr Andreyiç, dedi. Beni kederden öldürmek mi istiyorsun? Gözümün bebeği! Dinle bu ihtiyarı; şaka ettiğini, bizde o kadar para olmadığını yaz o dolandırıcıya. Yüz ruble! Aman Allah'ım! De ki annemle babam bana kumar oynamayı yasak ettiler, ancak cevizine oynayabilirim...

- Zırvayı bırak! diye sertçe sözünü kestim. Ver şu parayı, yoksa yakandan tuttuğum gibi kapı dışarı edeceğim seni.

Savelyiç iki gözü iki çeşme, yüzüme baktı, dediğimi yapmaya gitti. Acımıştım zavallı ihtiyara. Fakat artık çocuk olmadığımı kanıtlamak, özgürlüğüme kavuşmak istiyordum. Zurin'in parası gönderildi. Savelyiç beni bu uğursuz handan bir an önce çıkarma telaşındaydı.

Gelip arabanın hazır olduğunu bildirdi. Bilardo öğretmenimle vedalaşmadan, günün birinde bir daha görüşeceğimizi düşünmeden, içimde gizli bir sızı ve sessiz bir pişmanlıkla Simbirsk'ten ayrıldım.

YÜZBAŞININ KIZI

Aleksandr Sergeyeviç Puşkin

Rus tarihinin gördüğü en büyük isyanlardan biri olan Pugaçev Ayaklanması sırasında ıssız bir kasaba kalesine atanan bir teğmenin sıradışı hikayesi…

Kale komutanı olan yüzbaşının kızı ile teğmenin dünya aşk literatürüne girmiş masalsı ilişkileri...

Okuyucusunu, nefes alması için dahi bir an bile bırakmayan bir dünya klasiği; ***Yüzbaşının Kızı.***

DÜNYA tilki Kitap KLASİKLERİ

tilkikitap.com
TilkiKitap
TilkiKitap

www.tilkimagaza.com
Online kitap satış sitesi.

ISBN: 978-605-5045-23-4
9 786055 045234

Aleksandr S. Puşkin /// YÜZBAŞININ KIZI